№ 22. Wtorek 28. Stycznia 1862. Rok wydania 52.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 26. stycznia. Dnia 25. b. m. wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany V. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Ten zeszyt zawiera:

Nr. 7. Rozporządzenie ministerstwa finansów, stanu i sprawiedliwości z 10go stycznia 1862 — ważne w Lombardo-weneckiem królestwie — względem regulacyi wykonywania przywileju fiskalnego.

Nr. 8. Rozporządzenie ministeryów spraw zewnętrznych, sprawiedliwości i wojny z 17. stycznia 1862, którem sprawowanie cywilnej jurysdykcyi I. instancyi nad austryackiemi poddanymi i zostającymi pod jej opieką osobami w państwie tureckiem poruczone zostało od 1. marca 1862 także c. k. wicekonzulatowi w Adryanopolu z postanowieniem, ze rekursa przeciw jego wyrokom mają być zanoszone do wyższego sądu krajowego w Tryeście.

Nr. 9. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 17. stycznia 1862 — ważne w Istryi i na wyspach Kwarnerskich — względem ceny soli domestykalnej.

Telegramy.

Mostar, 24. stycznia. Insurgenci odrzucili stanowczo ofiarowaną amnestyę Omera Baszy, poczem wyruszył Derwisz Basza w 11 batalionów i ze wszystkiemi wojskami nieregularnemi w dwóch kierunkach z Trebinii, by otworzyć gościńce do Raguzu dla prowiantu i uderzyć na Zubczę łącznemi siłami, zkąd insurgenci zaczynają już ustępować.

Raguza, 25. stycznia. Derwisz Basza przybył do Poglizzy. Powstańcy ustąpili bez oporu podpaliwszy domy, których część uratowali Turcy. Luka Vukalowich popadł u księcia Czernogóry w niełaskę, i miejsce jego ma zająć Petro Malanovich, który w niedzielę spodziewany jest w Zubczy.

Drezno, 25. stycznia. Dzisiejszy *Drezd. Journal* ogłasza rozporządzenie iministeryalne, które znosi wizowanie paszportów w Saxonii.

Londyn, 25. stycznia. *Daily-News* uważa za rzecz niepodobną do prawdy, by Austrya miała żądać rozbrojenia Piemontu, chociaż przy dzisiejszej sytuacyi politycznej może Austrya snadniej podjąć wojnę, niż w r. 1859. Między Austryą i Rosyą istnieje porozumienie, któreby w razie wojny przyniosło znaczną korzyść Austryi.

Petersburg, 25. stycznia. Dzisiejsza gazeta senacka donosi: Izraelici z dyplomem uniwersyteckim, lekarze i chirurgowie mogą wstępywać do każdej branży służby publicznej, a jako kupcy mogą mieszkać wszędzie i trzymać sługi żydowskie. Podlegli ministerstwu nauk izraelici, profesorowie, dozorcy szkół i nauczyciele są uwolnieni od podatku i mogą dostąpić dekoracyi.

Bruxela, 25. stycznia. *Indep. belge* pisze: Świadkowie naoczni opisują, że przyjęcie nuncyusza Chigi było zimne. Również oziębłe miał przyjąć rząd żałobę hrabi Rechberga na agitacye Piemontu w Wenecyi.

Przegląd polityczny.

Lwów, 27. stycznia 1862.

Najjaśniejszy Pan najwyższem postanowieniem z dn. 15. b. m. najmiłościwiej rozkazać raczył, ażeby termin uwzględnienia dla urzędników i sług dykasteryi rządowych w Węgrzech i krajach przyległych rozwiązanych, przedłożonym został aż do końca czerwca bieżącego 1862 roku.

Na posiedzeniu patrykularnem komitatu Zagrzebskiego w dniu 20. b. m. odczytano odezwę c. k. Namiestnictwa do sędziów komitatowych, ażeby ci zajęli się zbieraniem dat statystycznych pod względem ruchu ludności. Następnie odczytano odezwę tegoż c. k. Namiestnictwa względem zaprowadzenia dziennika policyjnego i urządzenia aresztów dla dłużników wexlowych przy sądach powiatowych.

Na tem ograniczają się dzisiejsze nasze wiadomości w sprawach krajowych. I w sprawach zagranicznych nie widzimy ani jednego faktu na bliższą uwagę zasługującego, postęp w rozwiązaniu wiszących kwestyi politycznych znamionującego. W Berlinie ministeryum złożyło izbie deputowanych projekt do prawa o odpowiedzialności ministrów i drugi projekt o urządzeniu władz powiatowych administracyjnych. Bliższe szczegóły tych projektów podajemy w właściwej rubryce, zastrzegając sobie czynienie nad niemi uwag co do tej strony, która powszechne zajęcie wzbudzić może.

Dzienniki francuskie zapełnione są smutnemi uwagami nad smutnym stanem finansów francuskich, sprawozdaniem ministra Foulda wyjawionym. Przeraził on, jak grom niespodziewany, dotąd bowiem wystawiano zawsze finanse w urzędowych pismach w różowem świetle. Rok właśnie teraz upłynął, jak w izbie deputowanych jeden z członków nielicznej opozycyi parlamentarnej p. Gouin w sprawozdaniu i budżecie przez ówczesnego ministra skarbu złożonych, dopatrzył i wykazał znaczny deficyt, jedynie zręcznem i złudnem zestawieniem liczb zakryty. Organa rządowe powstały wówczas na niego z największem oburzeniem, zarzucając mu orleańskie tendencye. Teraz prawda wyszła na jaw jak oliwa, przytłumić jej nie można, i zdaje się, że smutny stan skarbu francuskiego przez długi czas będzie nieprzełamaną zaporą dla zachceń imperializmu, rozszerzenia znaczenia swego i wpływu na przebieg spraw europejskich.

W Anglii słabość zdrowia pierwszego ministra lorda Palmerstona wywołuje liczne wnioski i kombinacye odnoszące się do mężów stanu, którzy miejsce jego zająćby mogli. Sędziwy Premier silnym wprawdzie jeszcze jest i czerstwym na umyśle, wszakże dolegliwości fizyczne, które mu w podeszłym wieku dokuczają, mogą go wkrótce zniewolić do opuszczenia służby publicznej.

Doniesienia z Włoch przynoszą wiadomość o srogiem pastwieniu się Piemontanów nad powstańcami sycylijskiemi, którzy miasto Castelamare napadli, a przemocą wojsk piemonckich do odwrotu zmuszeni zostali. Kilkudziesiąt z pomiędzy nich rozstrzelano, tym zaś, którzy się w góry schronili, dowódzca Piemontanów nie chciał nawet przyznać warunkowej kapitulacyi. Piemont zresztą powiększa siły swe wojskowe formowaniem nowych szwadronów i batalionów. Z drugiej zaś strony dezercye w wojsku piemonckiem niezmiernie zagęszczone spowodowały jenerała Sonnaz, dowodzącego w Florencyi, do wydania groźnego rozkazu dziennego, który w właściwej rubryce podajemy.

Wkrótce przyjdzie pod obrady izby deputowanych w Turynie projekt do prawa względem urządzenia wewnętrznej administracyi państwa. Prawo to rozburzyć może zachwiane już ministeryum Ricasolego, bo wszystkie prawie biúra izby oświadczyły się przeciwko jego oznaczeniom, dążącym do ścieśnienia atrybucyi zgromadzeń prowincyonalnych na korzyść urzędów prefekturalnych. Wiadomo zaś, że już przed rokiem ówczesny minister spraw wewnętrznych Minghetti ułożył projekt administracyi wewnętrznej na uwzględnieniu autonomii osobnych krain włoskich oparty. Ministeryum Ricasolego projekt ten odrzuciło, dążąc do scentralizowania wszelkiej władzy w stolicy Piemontu. W skutek tego zajścia Minghetti z ministeryum wystąpił, i teka spraw wewnętrznych dotąd jest tymczasowo w rękach Ricasolego, nie mogącego znaleźć męża stanu do obsadzenia tego ministerstwa. Kto bowiem zna historyczną dążność ludów włoskich do zachowania prowincyonalnej swej autonomii, ten łatwo pojmie, jak wielkie centralistyczne dążności Ricasolego, wzniecać w nich muszą niechęci.

Różne koleje walki powstańców hercegowińskich z wojskami tureckiemi, podajemy w właściwej rubryce. Turcya zresztą urządza się na sposób europejski, udziela dziennikom ostrzeżenia i nakłada podatki europejskie, a mianowicie opłatę stemplową, dotąd w Turcyi nieznaną. Nadto rząd turecki ma zamiar zaprowadzenia sądów handlowych, i urządzenia sądownictwa na zasadzie kodexu napoleońskiego.

W Księstwach Naddunajskich ważne sprawy zajmować będą zebrane izby prawodawcze. Idzie bowiem o urządzenie własności gruntowej i uregulowanie stosunków włościańskich, tudzież o administracyę ogromnych dóbr klasztornych. Łatwo zaś na pierwszy rzut oka pojąć, że od rozumnego załatwienia tych spraw, cała przyszłość kraju zawisła.

Sprawy krajowe.

Wiedeń. (Termin uwzględnienia dla urzędników.) Najwyższem postanowieniem z 15. stycznia 1862 raczył Jego c. k. apostolska Mość zezwolić z szczególnej łaski, ażeby termin uwzględnienia tych urzędników i sług, którzy zostali do dyspozycyi po rozwiązaniu dawnych c. k. namiestnictw w Budzie i Temeszwarze, krajowej dyrekcyi budowniczej w Temeswarze, oddziałów namiestnictwa w Preszburgu, Koszycach, Odenburgu i Wielkim Waradynie i c. k. urzędów komitatowych, obwodowych, ławniczych i powiatowych w Węgrzech jako tez w dawnym serbsko-banackim okręgu administracyjnym i na wyspie Mur, — przedłużony został tymczasowo bez różnicy po koniec czerwca 1862.

(Doniesienia z Węgier.) Dnia 20. b. m. było w Zagrabiu partykularne posiedzenie komitatowe, na którem przyszło pod obradę kilka ważnych spraw. Między innemi odczytany został rozkaz kr. namiestnictwa, ażeby sędziowie komitatów zbierali data statystyczne co do ruchu ludności; inny reskrypt zaleca wydawanie dziennika policyjnego, a trzeci oznajmia, że przy sądach powiatowych mają być urządzone aresztа dla dłużników wexlowych. Prócz tego rozstrzygnięto na tem posiedzeniu dwa wnioski, jeden względem szkół, a drugi względem budowy kilku kolei żelaznych.

Wykaz stanu

austryackiego banku narodowego na dniu 31. grudnia 1861.

Stan czynny.

			walut. austr. zł.	c.
Moneta brzęcząca i sztaby			99,148.381	2^5
Wexle na miejsca zagraniczne			1,206.664	29.^{5}
Spłacone raty towarzystwa kolei południowej lombardo-weneckiej i centralnowłoskiej			28,000.000	—
Depozyt srebra państwa za taką samą kwotę w banknotach al pari			7,983.117	8
Eskomptowane efekta, przypadłe między 5 i 92 dniami a to:				
Esk. w Wiedniu	36,875.729 zł.	46 c.		
detto w Pradze 4,302.035zł. 68c.				
detto w Bernie 2,808.088zł. 77c.				
detto w Peszcie 3,637.879zł. 98c.				
Esk. w Tryeście 5,505.329zł. 51c.				
detto we Lwowie 887.226zł. 43c.				
detto w Gracu 991.336zł. 77c.				
detto w Linzu 585.900zł. 20c.				
detto w Ołomuńcu 605.217zł. 83c.				
detto w Opawie 488.190zł. 98c.				
detto w Kronsztad. 879.672zł. 47c.				
detto w Klagenfurc. 411.275zł. 92c.				
detto w Krakowie 467.583zł. 29c.				
detto w Lublanie 492.637zł. 29c.				
detto w Fiumie 497.500zł. 59c.				
detto w Debreczyn. 446.476zł. 33c.				
detto w Temesw. 389.396zł. 15c.				
dtto wReichenbergu 749.986zł. 30c.	zł.	c.	zł.	c.
detto w Insbruku 195.800zł. — c.	24,341.534	49	61,217.263	95
Zaliczki na deponowane według statutów efekta spłacalne najdalej w 90 dniach	51,040.200	—		
detto w filialnych zakładach pożyczkowych	5,073.500	—	56,113.700	—
Fundowany dług państwa na spłacenie pieniędzy papierowych w. w., a mianowicie:				
a) po 4% oprocentowany	18.372.245zł.	97c.		
b) nieoprocentowany	22,583.008zł.	97c.	40,955.254	94
Dobra skarbowe, służące bankowi narodowemu za hipotekę			89,891.957	96.^{5}
Zabezpieczone raty kupna za sprzedane już dobra skarbowe			1,570.010	43.^{5}
Zaliczki na zadysponowaną najwyższem rozporządzeniem z d. 29. kwietnia 1859 pożyczkę 5%			99,000.000	--
Zaliczki w srebrze na mocy najwyższych postanowień z 19go kwietnia i 26go maja 1859 na 3,000.000 funt. szterl. zaciągniętej w Londynie			zł.	c.
pożyczki z roku 1859			20,000.000	—
Zawarowane statutami pożyczki oddziału hypot. kredytowego			56,337.856	44
Obligacye indemnizacyjne			20,594.951	8
Wzięte z byłego funduszu amortyzacyjnego na własność banku obligacye indemnizacyjne			32,650.880	2
Efekta funduszu rezerwowego w cenie kupna			10,871.961	4
Efekta funduszu pensyi w cenie kupna			1,356.728	38
Gmachy w Wiedniu, Peszcie i Tryeście, tudzież cały Fundus instructus			4,421.909	22
Suma			631,320.635	87

Stan bierny.

			zł.	c.
Fundusz banku			109,384.590	—
Fundusz rezerwowy			11,273.792	52
Obieg banknotów, a mianowicie w banknotach wal. austr.	465,635.740 zł.	— c.		
Obieg w bankn. m. k. à 20 zł. 3,084.460 à 105 zł.	3,238.683 zł.	— c.	468,874.423	—
Mające się wykupić asygnaty bankowe			508.429	64.^{5}
Należytość c. k. administracyi finansowej			5,800.000	—
Listy zastawne w obiegu			33,286.980	—
Fundusz pensyi			1,201.605	67
Saldi bieżących rachunków			990.815	3.^{5}
Suma			631,320.635	87

Anglia.

Londyn, 23. stycznia. (Stan zdowia lorda Palmrstona i jego zastępstwo.) Lord Palmerston pisze *Gazeta kolońska* jest już tak osłabiony fizycznie, że trudno przypuszczać, aby mógł dłużej przewodniczyć izbie niższej.

Żaden z ministrów nie posiada jego przymiotów, zachodzi więc pytanie, kto zastąpi szanownego prezydenta. Earl Russell mógłby śmiało zasiąść na jego miejscu, ale jest zajęty w izbie wyższej. Gladstona nie obrano by chyba w ostateczności, jeden więc tylko sir S. Cornewall Lewis teraźniejszy minister wojny pozostaje do wyboru.

(Przyszłe sprawy parlamentu. — Korpus ochotników. — Wiadomości bieżące.) Pytają się powszechnie, czem parlament będzie zajmował się w tym roku, kiedy nie ma nic do czynienia. *Times* odpowiada, że jest mnóstwo rzeczy drobnych, które są godne przyjść pod obrady parlamentu. Nie radzi prezydentowi ministrów, by krajowi narzucał bil reformy parlamentu, lecz twierdzi, że nic nie reformować byłaby to niebezpieczna polityka, i wylicza mnóstwo ustaw, które powinny być zreformowane.

Dzień 20. stycznia Król Belgijski przepędził jeszcze w Londynie. Lord Palmerston cierpi znowu na podagrę. Wykazy urzędowe zaprzeczają pogłoskom dziennikarskim, jakoby liczba pułków ochotniczych w ostatnim roku zmniejszona została. Według sprawozdania pułkownika Mac Murdo, któremu rząd poruczył organizacyę tych pułków, i nadzor nad niemi, w zeszłym roku liczba ochotników z 119.082 podniosła się na 163.000. W ostatniem półroczu utworzono 87 nowych korpusów a gdy pułkownik Mac Murdo odbywał ostatnia podróż inspekcyjną, przekonał się, że cała instytucya tak co do liczby jak i wykształcenia robi jak najlepsze postępy. Zwraca on szczególniej uwagę na to, że obecnie znajduje się w Anglii 280 bateryi, przy których jest 25.000 biegłych artylerzystów ochotników, a nadto, ze ma być także utworzony z ochotników korpus inżynieryi.

Francya.

Paryż, 23. stycznia. (Plany finansowe p. Foulda.) *L' Independance belge* twierdzi, że sprawozdanie i plany finansowe Foulda, nie korzystny wpływ wywarły na publiczność francuską, już dla tego, że odsłonity całe niebezpieczeństwo obecnej sytuacyi finansowej, a następnie i dla tego, że środki zaradcze przez ministra proponowane, nie wzbudzają zaufania. Wszakże według zdania tego dziennika należy się raczej wdzięczność p. Fouldowi za to, że wyjawił prawdziwy stan rzeczy, dotąd starannie ukrywany i że wziął sobie za zadanie rozprószyć złudzenia, którym się dotąd tak chętnie oddawano, nie tając, że skarb państwa znacznych zasiłków potrzebować będzie.

Najważniejszym z proponowanych środków zaradczych jest zaiste zamierzona konwersya renty $4^1/_2\%$ na trzech procentową. Przez konwersyę tę wpłynąć ma do skarbu, według obliczeń pana Foulda, przeszło 300 milionów franków. Konwersya ma być dobrowolną ze strony właścicieli renty do końca marca bieżącego roku, pod proponowanemi teraz warunkami; po upływie tego terminu skarbowi przysłużać będzie prawo stawiania nowych, korzystniejszych dla siebie warunków. Właściwe jądro propozycyi p. Foulda zawiera się w tem, iż właściciele $4^1/_2$ procentowej renty, są dopłatą 800 franków do każdych 450 franków renty czyli 10.000 franków kapitału, mieliby zapewniony ten sam dochód z papieru trzech procentowego, który teraz z papieru $4^1/_2$ procentowego pobierają.

Uwolnienie klasy wyrobników i robotników od wszelkich podatków stałych, nie wielką im ulgę przynieść może, albowiem w skutek podwyższenia podatku od soli i cukru, wydatki ich z drugiej strony znacznie się powiększą.

Muzeum San Martino na wyspie Elbie, poświęcone pamięci Napoleona I. sprzedane teraz zostało obecnemu Cesarzowi Francuzów, który go nabył od właściciela księcia Demidowa, za bardzo znaczną sumę.

Według dziennika *l' Espero* minister wojny cyrkularzem z d. 17. b. m. powołał pod sztandary pierwszą kategoryę popisowych, z klasy wieku 1861 r. na dzień 30. b. m.

Szwajcarya.

(Sprawa Ville la Grand.) Rząd francuski przez posła swego wyraził radzie związkowej życzenie, by komisya międzynarodowa, która ma zbadać powtórnie sprawę zajścia w Ville la Grand, zebrała się w Bernie dla powzięcia uchwały i to jak najspieszniej. Rada związkowa przystała na to życzenie.

Włochy.

Turyn, 22. stycznia. (Czynności w biórach izby.) Siedm biór piemonckiej izby deputowanych odrzuciły artykuł projektu do prawa administracyjnego, według którego atrybucye zgromadzeń prowincyalnych ścieśnione być mają na korzyść rad prefektualnych. Pozostałe dwa biura pójdą zapewne za ich przykładem, w krótce więc przyjdzie pod rozpoznanie izby deputowanych prawo, którego przyjęcie lub odrzucenie wpłynie stanowczo na utrzymanie ministeryum Ricasolego. Zapewniają, że Ratazzi mówić będzie przeciwko artykułowi wyż wspomnionemu. Baron Ricasoli zupełnie zajęty zewnętrzną polityką i daje się z tem słyszeć, iż w krótce spowoduje Rosyę do uznania tak zwanego Królestwa Włoskiego.

(Dezercye w toskańskiem.) Dezercye wojskowe, które się ostatniemi czasy tak często w Florencyi zdarzały, spowodowały główno dowodzącego, jenerała Sonnaz do wydania rozkazu dziennego, w którym oświadcza, że wielu dezerterów już schwytano i sądom wojennym do ukarania oddano, inni zaś niebawem schwytani i według całej surowości prawa piemonckiego karani będą. Jenerał Sonnaz wychwala zarazem gorliwość gwardyi narodowej w różnych miejscach, w ściganiu dezerterów okazywaną.

Rzym, 18. stycznia. (Obchód urodzin Króla neapolitańskiego.) Król neapolitański obchodził onegdaj dzień swoich urodzin; wszyscy kardynałowie i wielu bawiących w Rzymie znakomitych Neapolitanów, składali mu życzenia. Rodzina królewska żyje teraz w wielkim zaciszu; Królowa nie bywa wcale w teatrze, ani jej też widać na spacerach. Według doniesień gazety z Werony, Król otworzył subskrypcyę, w celu zawarcia pożyczki kilko milionowej.

(Ludność rzymska.) Ludność Rzymu pomnożyła się w roku 1861 o 10.538 dusz. Pomnożenie to ludności pochodzi jedynie z napływu emigrantów z Neapolitańskiego, z Umbryi i z Marchyi ankonitańskiej.

(Nota p. Thouvenel) *L'Independance belge* i Gazeta Kolońska mówią o nocie ministra francuskiego Thouvenela, która jak depesza posłowi francuskiemu w Rzymie p. Lavalette przesłaną być miała; i prawdopodobnie w francuskim zbiorze dokumentów wkrótce ogłoszoną zostanie. W nocie tej p. Thouvenel wyraża żal swój, iż posiadłości papieskie przez Piemontanów napadnięte zostały. Francya chciała napadowi temu przeszkodzić, a gdy usiłowania jej w tym celu żadnego nie odniosły skutku, postanowiła odwołać posła swego z Turynu. Od tego czasu dwa lata już upłynęły, a Włochy i Papiestwo znajdują się w stanie zagrażającym nie tylko pokojowi europejskiemu, lecz nadto nader niebezpiecznym dla prawdziwego dobra religii. Rząd cesarski nie może patrzeć na przedłożenie tej sytuacyi bez wielkiego zasmucenia, zwłaszcza że dla względów finansowych redukcya armii francuskiej stała się konieczną, i armia ta nie będzie mogła ciągle zajmować Rzymu. Francya myśleć musi o chwili, w której wojska jej Rzym opuszczą, i dlatego rząd francuski wszelkie pragnie przedsięwziąć środki, ażeby wyjść z obecnej niebezpiecznej sytuacyi. Rząd przeto cesarski udaje się do szlachetnych uczuć rządu papieskiego i poleca p. Lavalette, ażeby się zapytał, pod jakiemi warunkami rząd papieski przystać zechce na koncesye na korzyść władzy świeckiej, dla pogodzenia interesów Włoch z interesami papiestwa. Zdaje się, że urzędowa odpowiedź na tę notę z Rzymu jeszcze nie nadeszła. Kardynał Antonelli, któremu ją p. Lavalette odczytał, powiedzieć mu miał, iż słuchając z wielką uwagą, wcale jej nie rozumie. Rząd papieski jednego zawsze tylko żądał i tego zawsze żądać będzie, to jest, ażeby Papieżowi zwrócono te kraje, które mu wydarto.

(Wypadki w Sycylii.) Według *Gazety wiedeńskiej* rozstrzelano dotąd 61 powstańców z powodu ruchu w Castellamare w Sycylii. Srogość Piemontanów tak dalece się posunęła, że jenerał Quintini, dowódzca wojska, odrzucił warunkowe poddanie się tych powstańców, którzy w góry uszli.

Niemce.

Berlin, 22. stycznia. (Posiedzenie izby deputowanych pruskich.) Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych złożył minister sprawiedliwości Bernuth projekt ustawy względem żałoby poszkodowanego w procesach karnych, a minister spraw wewnętrznych hr. Schwerin projekt ustawy względem administracyi policyi wiejskiej w 6 wschodnich prowincyach. Ta instytucya potrzebuje koniecznej reformy. Zwierzchnicza władza miejscowa, przywiązana do pewnych gruntów zwierzchność policyjna, datuje się jeszcze z dawnego stosunku poddańczego. Konstytucya zniosła tę władzę, a ustawa gminna z roku 1850 chciała uregulować tę sprawę w drodze prawodawstwa, ale nie weszła w wykonanie. Ustawa z 14. kwietnia 1856 zniosła odnoszący się do tego §. 42 konstytucyi, a inna ustawa z tego samego dnia przywróciła zwierzchnicza władzę miejscową. Minister dowodzi, że próba ta wcale nie była pomyślna. Ta instytucya straciła całą podstawę po zniesieniu poddaństwa i odpadnięciu jurysdykcyi dominikalnej; a przywrócenie jej nie przyczynia się ani do utrzymania powagi zwierzchności na prowincyi ani do wykonywania policyi. Spierano się jednak o to, czy nie wypadałoby zatrzymać tę instytucyę dla trudności, z jakiemi byłoby połączone zaprowadzenie innego stosunku. Mówiono nawet, że możnaby wrócić do regulaminu gminnego z roku 1850, który chciał połączyć administracyę policyjną z gminną. Ale minister sądzi, podobnie jak przed dwoma laty, że nie nadeszła jeszcze pora, by na prowincyi można zaprowadzić stale regulamin gminny. Połączenie administracyi policyjnej z gminną przyniosłoby większą jeszcze szkodę, zmuszając gminy wiejskie do stosunków, nieodpowiadających wcale ich widokom i życzeniom. Rząd spodziewał się przy układaniu tego projektu, że przy znanej lojalności kraju znajdą się na prowincyi ludzie, którzy zechcą objąć administracyę policyi jako *urząd honorowy*. Rząd liczy na życzliwość kraju. — Izba przyjęła te słowa z oklaskami, a minister proponował mianować dla tego projektu osobną komisyę.

(Budżet pruski na rok 1863.) Izbie deputowanych pruskiej złożony został budżet wpływów i rozchodów na rok 1863 według którego wpływy 135,864.476 talarów, wydatki zaś 140,205.934 talarów wynoszą. Deficyt przeszło 4 miliony talarów wynoszący, pokryty być ma powiększeniem podatku gruntowego o 25%. Wielkie znaczenie projektu do prawa o zaprowadzenie najwyższej izby obrachunkowej poprzednio już wykazaliśmy. Stronnictwo postępowe po długich rozprawach odrzuciło wniosek, wystosowania adresu w odpowiedź na mowę królewską.

(Izby pruskie. — Sprawa elektoratu kasselskiego.) Stronnictwo postępowe pruskiej izby deputowanych uchwaliło nie podawać adresu w odpowiedź na mowę tronową. Partya ministeryalna była temu przeciwna, wskutek tego stronnictwo postępowe zaniechało swego planu. Stronnictwo to zapowiada wnieść projekta względem głównych ustępów polityki.

Jak wiadomo, rząd badeński jeszcze na posiedzeniu sejmu związkowego w dn. 4. lipca z. r. wniósł projekt względem sprawy konstytucyi elektorstwa: temi dniami rozesłano z Karlsruhe memoryał do gabinetów niemieckich, w którym rząd Badeński usiłuje raz jeszcze wniosek swój z 4. lipca dyplomatycznie i politycznie uzasadnić.

Turcya.

(Ostrzeżenie dziennikowi.) Dziennik *le Journal de Constantinople* zamieścił w ostatnim numerze swoim następujące ostrzeżenie:

„Dziennik Stambulski" i „Goniec wschodni" *(le courrier d'Orient)* ogłosiły korespondencye w wyrazach ubliżających Cesarzowi rosyjskiemu i jego rządowi ułożone. Wys. Porta wyrazy te surowo nagania, jako nie licująca z poważaniem i sympatyą jej dla rządu Cesarza Alexandra rosyjskiego i przeciwne przyjacielskim stosunkom, jakie między nią a rządem rosyjskim istnieją, spodziewa się przeto, iż dzienniki wyż wymienione zamieszczanie podobnych korespondencyi na przyszłość unikać będą.

(Regulamin względem dróg i gościńców. — Zaopatrzenie mieszkańców w Niksicu. — Księstwa Naddunajskie.) *Journal de Constantinople* podaje ze strony ministeryum handlu ogłoszony regulamin względem zakładania i utrzymania gościńców głównych i prowincyalnych, dróg wiejskich a nawet ścieżek, które nie służą do jazdy. Każdy właściciel lub dzierzawca jakiejś miejscowości równie jak wszyscy jego domownicy płci męzkiej od 18 do 60 lat wieku, obowiązani są do pewnych czynności od których wyłączają się tylko kapłani rozmaitych wyznań, nauczyciele i publiczni urzędnicy.

Derwisz Basza na zlecenie Porty rozdzielił między mieszkańców w Niksic, którzy w skutek utarczek z Montenegrynami i powstańcami wielkie szkody ponieśli, tysiąc juków zapasów wszelkiego rodzaju. Wojsko regularne prowadziło te zapasy przez wąwozy Duga. Konzul rosyjski na zlecenie swojego rządu rozdzielił między pogorzelców 26.000 piastrów.

Według *Journal de Constantinople* zgromadzenie prawodawcze Księstw naddunajskich ma niebawem zająć się dwiema bardzo ważnemi kwestyami; a to: uregulowaniem własności ziemskiej z uwzględnieniem włościan, i administracyą dóbr klasztornych.

W Konstantynopolu zapowiadają ogłoszenie ustawy stemplowej; centralne biuro stemplowe jest już utworzone; zapowiadają także, że będzie zaprowadzony kodeks handlowy, że sądownictwo będzie zorganizowane podług kodexu Napoleona, i że trybunał apelacyjny utworzony zostanie.

Azya.

Poczta zamorska parowcem Lloyda „Plato" d. 24. b. m. otrzymana w Tryeście.

Singapore, 21. grudnia. W Pinang pokazała się cholera. Francuzi mieli obsadzić wyspę Pulo Coudore na południe Kochinchiny. Według doniesień z Batawii wojska holenderskie pod dowództwem Van Vlotena zajęły silne stanowisko Antassariego, zwane Fongka. Van Vloten poległ w utarczce. Antassori umknął. Na zachodnich wybrzeżach Sumatry i wyspach sąsiednich, kilkakrotnie było trzęsienie ziemi w listopadzie.

Hongkong, 14. grudnia. Według doniesień z Pekinu, które sięgają do 26. listopada, panuje tam spokój zupełny, a stosunki między władzami krajowemi a cudzoziemcami są przyjazne. Nimgpo jest zagrożone od powstańców. Miasto Kanton zaczyna kwitnąć jak dawniej. Wielu mieszkańców buduje domy na nowo. Doniesienia z Japonii pomyślne.

Kalkuta, 30go grudnia Nowe pieniądze papierowe będą w miesiącu marcu w obieg puszczone. Rząd dał koncesye dla ułatwienia wywozu bawełny z Indyi.

Wiadomości handlowe.

Ceny przeciętne czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów od 1. do 15. stycznia b. r. na targach w Gródku, Jaryczowie, Szczercu, Kołomyi, Kuttach i Śniatynie.

	Miejsce targu											
	Gródek		Jaryczów		Szczerzec		Kołomyja		Kutty		Śniatyn	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	4	63	4	50	4	58	4	.	3	98	3	45
„ żyta . . .	2	73	3	10	3	.	2	96	2	92	2	47
„ jęczmienia .	2	43	2	35	2	40	1	67	2	4	1	80
„ owsa . . .	1	33	1	50	1	.	1	17	1	23	1	23
„ hreczki . .	1	33	2	75	2	30	2	55	2	33	2	
„ kukurudzy .	.	.	.	.	4	.	2	40	2	29	1	80
„ kartofli . .	.	.	1	.	1	20	1	.	1	.	.	80
Cetnar siana . . .	.	.	.	80	.	80	.	70		70	1	18
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	35	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	.	.	8	50	10	.	6	12	7	.	6	.
„ „ miękkiego	.	.	7	.	8	.	4	50	3	.	.	.
Funt mięsa wołowego	.	.	.	15		12	.	12	.	10	.	10
Mas okowity . . .	.	.	.	.	.	66	.	68	.	64	.	50

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. stycznia.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Wodzicki Kaz., z Olejowa. — Hr. Dzieduszycki Alex., z Izydorówki. — Hr. Krasicki Eman., z Liska. — Szawłowski Ludwik, z Przewłoki.

Hotel europejski: Bal Fran., z Tuligłów.

Hotel angielski: Kabath Alex., z Humnisk. — Kowalski Inoc., c. k. notaryusz, z Birczy.

Hotel krakowski: Kirchmeyer Jan z Krzesłowiec. — Łopacki Ludwik, doktor medycyny, z Tarnopola.

Pod koleją żelazną: Stasicki Ant., z Uścia zielonego — Wołodkiewicz Wiktor, z Podwysocka.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. stycznia.

PP. Górski Win, do Lipicy. — Niesiołowski Leon, do Blaszkowy. — Sarnecki Józef, do Rosyi. — Jaworski Apol., do Ordowa. — Torosiewicz M., do Pełtwy. — Abrahamowicz Józef, do Obertyna. — Skarbek Borowski Leon, do Radruża. — Kisielewski Ant., do Barwinka. — Hubicki Karol, do Ożydowa. — Krzyżanowski Piotr, do Powitny. — Br. Kaschnitz Karol, do Nagnojowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. i 26. stycznia 1862.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	328.37	— 3 3	91.2	południowy sl.	pochmurno
2. god. po poł.	328.01	— 1.2	87 2	połud.-zach. „	„
10. god. wiecz.	327.49	— 2.5	83.7	południowy „	„
7. god. zrana	326.34	+ 0.8	87.9	południowy sl.	pochmurno
2. god. po poł.	326.91	+ 2.7	80 8	połud.-zach. „	„
10. god. wiecz.	327.55	+ 2.0	86.3	zachodni mier.	„

W nocy deszcz 0.85‴.

TEATR.

Dziś opera niemiecka: „**Robert diabeł.**"
Jutro piąta reduta.

Kurs lwowski.

Dnia 27. stycznia.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	48	6	53
Dukat cesarski	„ „	6	50	6	55
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	23	11	37
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	16	2	18
Talar pruski	„ „	2	7	2	9
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—		—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	78	58	79	33
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	82	55	83	30
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	192	75	193	75
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	67	90	68	65
5% Pożyczka narodowa		82	88	83	88

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 27. stycznia.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 84.—. Metaliki po 5% za 100 zł. 69.—; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Wegier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 796 —; Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 191.40; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 138.50. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.53. dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 137 90.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 25. stycznia.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	63 60	63.70
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	83 —	83.10
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	83 30	83.40
Z r. 1851, ser. B. po 5%	— —	—.—
Metaliki po 5%	68.60	68.70
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	68 80	69 —
dtto. „ 4½%	59 50	60.—
dtto. „ 4%	53.—	53 25
dtto. „ 3%	39	39.50
dtto. „ 2½%	34 50	36.50
dtto. „ 1%	13 50	14 —
Przez. do wylos. z r. 1839	137.—	137.50
„ 1854	92 50	93.
„ 1860	88 40	88 50
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł	95 —	95.50
Renty Como po 42 lir. aus.	16.50	17.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	66 —	67.—
„ 4½%	58 —	58 50
„ 4%	51.50	52.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45.50	46.—
„ 3%	—.—	46.—
„ 2½%	43 50	44.50
„ 2¼%	— —	39.—
„ 2%	34.50	35.—
„ 1¾%	—.—	30.50
dtto. z procent za granicą „ 5%	66.—	67.—
„ 4½%	58 —	58.50
„ 4%	51.50	52.—

B. Krajów koronnych

Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austryi	88.—	89.—
Wyż. Aust. i Salb.	87.—	87.50
Czech	89.—	89 50
Morawii	88 50	89 —
Szląska	87.—	87 50
Styryi	88.—	88.50
Tyrolu	96.—	97.—
Kar., Krainy. i Wyb.	87.50	88.50
Węgier	69.75	70 25

	pien.	towar.
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł. Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	71.—	71 50
Galicyi	68.—	68 50
Siedmiogr. i Bukow.	66 75	67 25
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	96.—	96 50
Dług Tyrolu po 5%	66.—	67.—
„ 4%	51.50	52.—
„ 3½%	45.50	46.—
Dług Salcburga „ 3%	38.—	38.50
„ 2½%	32.—	32.50
Dług Krainy „ 2%	25.—	25.50
„ 1¾%	21.50	22.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	16.—	17.—
„ 2½% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 2¼% za 100 zł.	12.—	13.—
„ 2% za 100 zł.	11.—	12.—
„ 1¾% za 100 zł.	10.—	11.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	791 —	792
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	186 60	186.70
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	629 —	630 —
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	2147.	2149.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	277.—	277.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	156 50	157 —
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	127 75	128.25
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł. (90%)	267 50	268.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 160 zł. (80%)	192 —	192.50
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	23.—	25.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k	73.—	75.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	700.—	720.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	155.—	157.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	153.—	155.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	427.—	428.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	226.—	228.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	400.—	402.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	402 —	405.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	190.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102 50	103.—
10 „ 5%	97 —	97 50
przeznacz. do los. po 5%	89 25	89 50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	—.—	—.—
przez. do los. po 5%	84.90	85.—
Gal. Tow. kred. po 4%	78.—	78.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96 25	97.—
detto detto w srebrze uproc. za 100 zł. w. a.	102 30	102 50
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	145.—	145 50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	96 50	97.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	136 —	136 50
Kol. Gloggn. za 100 zł.	80.50	81.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.75	96.—
Lloyda za 100 zł.	90.—	92.—

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	124 90	125 10
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	99 75	100.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	128.—	129.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.25	37.75
Esterhazego po 40 zł. m. k.	99.50	100 —
Salma „ 40 „ „	37 25	37 75
Palfiego „ 40 „ „	39 25	39.75
Clarego „ 40 „ „	36 —	36 50
St. Genois „ 40 „ „	37.75	38 —
Windischgrätza 20 zł. „	21.25	21 75
Waldsteina 20 „ „	23 75	24 25
Keglevicha 10 „ „	16 25	16 75

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	118 25	118.35
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	118 30	118 50
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	104 10	104 20
Lipsk za 100 tal.	206 —	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	139 —	139.10
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	55.—
Paryż za 100 fr.	55 —	55.—
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	6.57	6.57½
dtto. pełnej wagi	6.56	6.56½
Korona	19.12	19.15
20frankówka	11.08	11.09
Rosyjski impery.	11.36	11.38
Talar związkowy	2.07½	2.08
Srebro	138.25	138.50
Kurs korony w k. kasach	13 zł.	50 c.

KRONIKA.

(Misya ojca Reinthalera.) Gazeta wiedeńska donosi: Przed kilkoma dniami nadeszła tu z Rzymu wiadomość, że Instytut Propagandy mianował Ojca Rheinthalera ze Styryi apostolskim prowikaryuszem centralnej Afryki. Dniem przedtem nadeszło tu kilka listów z Novosko, które donoszą przybycie całej misyi Ojca Rheinthalera złożonej z 34 głów na puszczę nubijską w dniu 3go grudnia. Przeprawa przez tę puszczę miała rozpocząć się za kilka dni, a potrzeba było dawniej 150 wielbłądów. O. Rheinthaler przedstawiał trafnie, że zamierzone powiększenie misyi, osobliwie duchownymi, byłoby stosowniejsze na przyszłą wiosnę niż w jesieni, i w tym względzie udawał się z prośbą do jenerała Franciszkanów. Jakoż postanowiono, że posiłek ten odpłynie z Tryestu dnia 18. marca, a naczelnik misyi poczynił już przygotowania na przyjęcie tych misyonarzy w Alexandryi i do dalszej ich wyprawy do Shehatu. Ale ponieważ potrzeba jeszcze wyposażyć i wyprawić tych, którzy chcą się przyłączyć do tej misyi, przeto należałoby uwiadomić komitet stowarzyszenia P. Maryi w Wiedniu wcześnie o osobach, które chcą mieć udział w tej wyprawie.

(Komisya pomarańcz w Anglii.) Anglicy są wielkimi amatorami pomarańcz, i przywóz tego owocu wzrasta z każdym rokiem, tak, że już teraz wynosi rocznie 1,000.000 buseli (szefli angielskich). Licząc 650 pomarańcz na jedną buselę, wyniesie to razem 650,000.000 sztuk. Dostarczyły zaś tego specyału Anglii w roku 1860: Portugalia 218.480 buseli, wyspy azorskie najlepszych pomarańcz tak zwanych św. Michała 627.709; Hiszpania 158.674; Sycylia 140.983, a inne okolice świata 3564 buseli.

(Expedycya geograficzna Mac Kinlaya.) Dzienniki australskie donoszą, że expedycya, która pod wodzą Mac Kinlaya wybrała się badać stały ląd południowej Australii, dotarła szczęśliwie do osad zamieszkałych. W odległości dwunastu mil angielskich od Coopers Creek znaleźli ci podróżni kilka trupów ludzi białych, z których można było poznać, że zostali zamordowani, a jeden z nich służył nawet dzikim, jak się zdaje, za pożywienie. W tym samym czasie podróżni pod przewodnictwem Dempstersa odkryli także ślady białych. Zdaje się, że to są szczątki expedycyi Leichardta, gdyż wątpić nie można, że on w tych stronach robił poszukiwania. Dwaj podróżni, którzy właśnie stamtąd wrócili, słyszeli od krajowców, że żyją jeszcze konie, które ci biali mieli ze sobą, jednak nie umieli oznaczyć, kiedy ci biali przybyli, i pokazywali tylko ile im brody od tego czasu urosły.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.